

PRENUMERATA.

W Łodzi:
Rocznie 6.
Półrocznie 3.
Kwartalnie 1 k. 50.
Miesięcznie 50.
W KRÓLESTWIE I CESARSTWIE:
Rocznie 8.
Półrocznie 4.
Kwartalnie 2.
Prenumeratę na „Dziennik Łódzki” w Warszawie przyjmuje skład H. Hirsfelda, przy ul. Mazowieckiej, N. 16, wprost towarzystwa kredytowego ziemskiego. Tamże nabywać można pojedyncze numery Dziennika.
Cena pojedynczego numeru 5 kop.

CENA OGŁOSZEŃ.

Za jeden wiersz polem lub za jego miejsce 6 kop., z następstwem wrzaski części powtarzających się albo większych ogłoszeń odpowiedniego rabatu.
Nekrologi: za każdy wiersz 10 kop.
Reklamy: za każdy wiersz 12 kop.
Stałe 3 wierszowe ogłoszenia adresowe po 12 miesięcznie.
Od należności przewyższających 10 rubli następstwo dodatkowe ogólnie 5 proc.

DZIENNIK ŁÓDZKI

PISMO PRZEMYSŁOWE, HANDLOWE I LITERACKIE.

KALENDARZYK.

Paź: Rafała Archaniola.
Jutr: Kryśpa i Krystianina MM.
Wschód słońca o godz. 6 m. 34. Zachód o godz. 4 m. 55
Długość dnia godz. 10 m. 21. Ciepłota dnia godz. 6 m. 22

BIURO REDAKCYI I ADMINISTRACYI
ULICA PASAŻ MEYERA Nr. 514.

Adres telegraficzny:
„DZIENNIK” ŁÓDŹ.

Ogłoszenia przyjmowane są: w Administracji „Dziennika” oraz w biurach ogłoszeń Rajchmana i Frendlera w Warszawie i w Łodzi.

Rękopisy nadesłane bez zastrzeżenia — nie będą zwracane.

WYKONANIE BUDŻETU PAŃSTWOWEGO za rok 1889.

Sprawozdanie kontroli państwowej z wykonania budżetu za 1889 r., wykazuje następujące rezultaty: Przewyżka dochodów zwyczajnych nad takimiż rozchodami wynosi 69 mil. rubli, przyczem ogólna suma wszystkich wpływów kasy państwa przewyższyła cyfrę rozchodów w roku sprawozdawczym o 48 mil. rubli.

Dochody zwyczajne przyniosły w 1887 roku — 830 mil., w 1888 — 893 milionów i w 1889 — 927. Rozchody zwyczajne zaś wynosiły w 1887 — 836 mil., w 1888 — 840 mil. i w 1889 — 858 mil. rubli. W pierwszym z tych lat było niedoboru 6 mil. rubli; w drugim i trzecim bilans wykazał już przewyżkę 58 mil., a wziętę 69 mil. rubli. Ostatnia cyfra jest nader wymownym objawem poprawy finansów w ciągu ostatnich lat trzech — okresu czasu rozpoczynającego się deficytem. Zwiększenie dochodów głównie zależało od wzrostu wpływów z podatków niestających, a zwłaszcza opłat celnych, które wzrosły w tym okresie o 31 mil. r. (w rublach kredytowych). Zwiększenie się podatków trunkowego pochodzi od wzrostu zamożności ludu wskutek dwóch lat (1887 — 1888, 1888 — 1889).

Dług państwa w tym okresie czasu przedstawiał następujące cyfry: w 1887 roku — 281 mil., w 1888 — 279 milionów i w 1889 r. — 271 mil. rubli.

Rozchody ministerów w r. z. były następujące: ministerium wojny i marynarki — 267 mil. (w poprzednim 251,253 m.), skarbu 108, spraw wewnętrznych — 76, komunikacji — 36, oświaty — 22, sprawiedliwości — 22, spraw zagranicznych — 5, dóbr państwa 25, kontroli państwa — 3, dworu i Synod — 24. Rozchody więc powiększyły się we wspomnianym okresie czasu o 22 mil., co wywołały zwiększone wydatki ministerium wojny i marynarki, oraz ministerium komunikacji. Taka widoczna poprawa położenia finansowego przypisywać być musi nie tylko dobrym rozdziałom, ale i racjonalnej polityce finansowej.

Przemysł, handel i komunikacje.

Cia.

„Nowoje wremia” donosi, że komisya, której powierzono rewizję taryfy celnej, podjęła swoje zajęcia. Posiedzenia komisji odbywają się raz na tydzień.

Drogi wodne.

„Russkija wiadomości” donoszą, że ukończyła już swe prace specjalna rada, utworzona wobec upływu terminu kontraktu z ruskim towarzystwem żeglugi parowej i handlu przy ministerium skarbu dla szczegółowego rozpatrzenia i opracowania zasad, na których możnaby wejść w porozumienie z tem lub owem towarzystwem co do utrzymania komunikacji parostatkowej na różnych liniach. Kierując się wiadomościami nadesłanymi przez konsulów ruskich z portów zwiedzanych przez okręty towarzystwa żeglugi parowej i handlu, oraz przez instytucje celne i miejscowe instytucje doradcze w sprawach handlu i przemysłu, jakoteż raportem o ruchu handlowo-przemysłowym i pasażerskim na morzach południowych, rada specjalna wypracowała projekt zmian w ustawie towarzystwa żeglugi parowej i handlu, które winny być włączone do obowiązujących warunków przy zawieraniu przez skarb nowych umów z tem towarzystwem. Zgodnie z projektem nowej ustawy towarzystwa żeglugi parowej i handlu, istnieje zamiar, wobec rozwinętego już ruchu towarów i pasażerów na liniach wewnętrznych ruskiego towarzystwa, zaprzestania nadal subsydiów udzielanych linii kawkaskiej (pomiędzy Kercem a Batumem), przyczem towarzystwo ma być zobowiązane do utrzymania następujących linii komunikacji parostatkowej: 1) sewastopolsko-konstantynopolskiej, raz na tydzień, 2) aleksandryjskiej bezpośredniej Odesa-Konstantynopol-Aleksandria we wtorek w jednym tygodniu do Pireju, w drugim zaś do Smyrny, 3) aleksandryjskiej objazdowej: Odesa, Konstantynopol, Dardanele, Atos, Salonika, Pireus, Chios, Smyrna, Tripolis, Bejrut, Jaffa, Port-Said — raz na dwa tygodnie, 4) anatolijskiej (raz na dwa tygodnie): Odesa, Konstantynopol, Synop, Trapezund, Batum, 5) krymsko-kawkaskiej

objazdowej (raz na tydzień): Odesa, Eupatoria, Sewastopol, Jalta, Teodozia, Kercz i t. d. Poti, Batum i na koniec 6) krymsko-kawkaskiej bezpośredniej Odesa-Batum. Ministerium skarbu wydawać będzie rzeczoznawcy towarzystwu zapomogę roczną w sumie nie przewyższającej 616,000 rubli od roku 1891 do roku 1905 włącznie. Projekt ustawy towarzystwa wniesiono w tych dniach do rozpatrzenia rady państwa.

Drogi żelazne.

„Droga żelazna iwangrozdsko-dąbrowska” nadesłała nam zawiadomienie, że letni rozkład jazdy wprowadzony na tej drodze w dniu 18 maja r. b., pozostaje niezmiennym na sezon zimowy 1890/91 roku.

Ruch pociągów (dwóch par) na odnogach humanickich od Koziatyna do Humania i Wapniarki, otwarty będzie z d. 27 b. m. Naczelnikiem ruchu w dziale humanickim mianowano inżyniera Filonenko.

W warsztatach miejscowych kolei nadwiślańskiej, zbudowano 20 nowych wagonów, z zagranicy zaś przysłano dotąd 155 i ma przybyć jeszcze 95 nowych wagonów towarowych.

„Peterb. wiadomości” donoszą, że rada państwa rozpatrywać będzie wkrótce projekt rozciągnięcia kontroli rządowej nad wszystkimi drogami żelaznymi, związanej z jakimiśkolwiek interesami finansowymi ze skarbem.

Wkrótce na drogach żelaznych, przylegających do Petersburga, dokonane będą próby oświetlenia światłem elektrycznym planty drogi żelaznej z parowozu.

Z powodu konkurencji furmanów, odbywają się obecnie w Petersburgu narady koleje w kwestyi zniesienia taryf przewozowych. Korzystając z okazji, przybył do Warszawy p. Lehrs, właściciel największego domu ekspedycyjnego w Hamburgu w celu czynienia starań o przywrócenie zniesionej z dniem 1-go września r. z. wielce dogodnej dla tutejszego handlu taryfy związku niemiecko-ruskiego. Jeżeli starania te, co jest bardzo możliwe, będą uwieńczone pomyślnym rezultatem, można będzie spodziewać się, iż wygodna dla kupców taryfa związku austriacko-ruskiego, będzie również przywróconą.

Handel.

Handlujący futrami podnieśli kwestję

środków, zmierzających do przeniesienia centrum handlu futrami do Rosji i ustanowienia w Rosji głównego rynku tego handlu z dorocznym jarmarkiem, na wzór jarmarku, jaki odbywa się corocznie w Lipsku.

Przemysł.

Do Uzan-Ady przybyło towarzystwo francuskie z Prevean na czele, dla obżamienia się z węgla miejscową i z hodowlą owiec w kraju Zakaspijskim, Bucharze, Afganistanie północnym i Turkiestanie. Olbrzymie środki pieniężne, jakimi rozporządza przybyli, dają nadzieję istotnego ożywienia się hodowli owiec i handlu wełną na całej nizinie kaspijskiej, a w szczególności w ruskich posiadłościach środkowo-azyjskich.

Według sprawozdania p. Szawrowa, przedstawiciela kawkaskich stacji jedwabnictwa, przedstawione na drugim zebraniu nadzwyczajnym członków Cesarskiego towarzystwa ogrodniczego, jedwabnictwo na Kaukazie ma być zapewnione. Zajmuje się nim 2,000 rodzin; wartość wytworu rocznego dochodzi do 18 mil. rubli, a popyt na jedwab kawkaski wzrasta ciągle.

W Odesie, podług doniesień gazet miejscowych, p. Rodokanaki zamierza przygotowywać z ruskich win kawkaskich, barsbarskich i krymskich — wino szampańskie, które mogłoby poważnie rywalizować z winem szampańskim zagranicznym. W tym celu p. Rodokanaki zwrócił się do Szampantii, wysłał specjalistów i znawców i złożył towarzystwo, które już rozpoczęło swoją działalność. Niektórzy członkowie tego nowego towarzystwa biorą udział w wytwórstwie win w Szampanii i będąc specjalistami i wspólnikami firm szampańskich, po ściśle przestudowaniu win ruskich na miejscu, zgodzili się chętnie wziąć udział w tej nowej w Rosji galezi przemysłu.

Stowarzyszenia.

Ze Stopyń piszą do „Kuryera codziennego”: W tych dniach upłynął rok od czasu założenia w Stopyni sklepu spożywczo-chrześcijańskiego. Właściciele sklepu chcą się przekonać, jaki los spotka ich kapitał zakładowy, zaprosili dobre sobie życzyliwych i ci, licząc przez dzień cały, dowiedli matematycznie, że kapitał zakła-

Berta v. Suttner.

WŁÓŻMY BRONI!

Powieść z życia.

(Dalszy ciąg — patrz Nr. 23)9.

Tak, to nawet dobrze o nim świadczyło, że cieszył się z wymarszu, ale stanowczo nie jeszcze nie było. Może wojna nie wybuchnie, a może i w danym razie pukać Arno zostanie w kraju; przecież cała armia nie wyrusza od razu na nieprzyjaciela. O! przecież niepodobna, aby ten los, który mnie obdarzył tak skończonym szczęściem, miał je tak nielitościwie zabrać. O, mój Arno najdroższy! pomyśl, że tobie grozi niebezpieczeństwo, byłoby zbyt okropnem!.. Te i tym podobne wylewy uczucia zapelniały czerwony dzienniczek z mych czasów. Później przez pewien czas takie wahania: Ludwik Napoleon jest intrzygantem. Austria nie może dłużej patrzeć spokojnie... przyjdzie do wojny... Sardynia podda się z obawy przed naszą potęgą... póki zostanie nienaruszony... Zyczenia moje, mimo teoretycznego uwielbienia wojen — były zawsze za utrzymaniem pokoju, ale mąż pragnął przeciwnego rezultatu. Nie mówił tego otwarcie, ale każda wieść o wzroście „czarnych punktów” przynosił z bliskim radości w oku, podczas gdy co rok rzadziej ukazujące się zapowiedzie pokoju przynęcały nas do działy.

Ojciec mój również zapalony był do tej wojny. Zwycięstwo piemontczyków będzie cieżką zabawką, a dla poparcia swego twierdzenia przytaczał znane nam anegdoty

z czasów Radeckiego. O groźnej wojnie mówiono zawsze ze strategicznego tylko punktu widzenia: jak i gdzie nieprzyjacieli miały być pobity i jakie z tego korzyści dla nas miały wypłynąć. Ze stanowiska humanitarnego, że w każdym razie wojna pochłonie tysiące ofiar i tyle krwi rozleje, nigdy tej kwestyi nie rozbierno. Spodziewane „korzyści” tak bardzo wznosiły się ponad interesami jednostek, iż wstydziłam się własnych, egoistycznych myśli i w głębi ducha tylko stawiałam pytanie: „I cóż przyjdzie z wojny tym zabitym, kalekom i wdowom?” Na te buntownicze pytania nasuwała się znów odpowiedź w formie z historii zaczerpniętych dytyrambów: Sława, ona wszystkie szkody wyrówna! Ale gdy my będziemy pokonani, jakież odniesiemy korzyści? Pytanie to postawiłam raz w grobie moich wojkowych znajomych; oburzono się i wysłano. Samo powątpiewanie było czemś antypatryotycznym. Być pewnym siebie i nieprzypuszczać możliwości przegranej, należy do obowiązków żołnierza, a więc zapewne i do obowiązków żony kapitana.

Wiosna w tym roku zawiłała wcześniej: drzewa na Praterze otwarte już były świeżą zielenią, a piękne ekipaże odbywały zwykłe defilady. Cieszyła nas niezmiernie myśl o tych spacerach; Arno nawet kupił śliczny powozik i cały zaprząg węgierski; jeździliśmy już codziennie, ale największa parada rozpoczyna się w maju. Gdyby do tej pory przynajmniej nie wybuchła wojna!.. — No, chwila Boga, koniec już będzie niepewności! — zawołał mój mąż dziesiętnego kwiatka, powróciwszy z nustry. — Postawiono ultimatum.

— Jaktó... co to ma znaczyć? — pytałam wystraszona.

— To znaczy, że ostatnie słowo dyplomatycznych rozpraw, poprzedzające wydanie wojny, jest już powiedziane. Stawiamy ultimatum, żeby Sardynia rozbroiła się; ona ma się rozumieć nie uczyni tego i przekraczamy granicę.

— Boże mój! a może zgodzi się na rozbrojenie?

— W takim razie, spór będzie zakończony, a pokój nienaruszony.

Upadłam na kolana, w jednym słowie zamykając całe pragnienie duszy:

— Pokój! pokój! — wołałam.

— Co robisz? Dziecko z ciebie! — podnosząc mnie, mówił Arno.

Zarzucał mi ręce na szyję i wybuchł głośnym płaczem.

— Marto, Marto! czy to ty jesteś moją odważną żoną? — łajał Arno. — Zapominasz chyba, że jesteś córką generała, żoną kapitana i matką — dodał ze śmiechem — wachmistrza!

— Nie, nie, najdroższy!.. Sama się nie rozumiem... Przecież i ja uwielbiam dacha wojennego... ale gdy mówię przed chwilą, że wszystko zależy od jednego „tak” lub „nie”, że to jedno słówko ma rostrzygnąć o życiu tysiąca ludzi, skazanych na śmierć w czasie tej pięknej wiosny, wtedy zdawało mi się, że okrzyk pokoju rozbrzmieć musi na świecie i ukłękłam, aby błagać Boga... — I przedstawiał mi cały stan rzeczy? ach, ty dzieciaku!

Głos dzwonka rozległ się w przedpokoju. Otariał śpiesznie oczy. Któż tu mógł być o tak wczesnej godzinie?

W tej chwili ojciec wbiegł do pokoju.

— No, dzieci! — zawołał prawie bez tchu,

siadając na fotelu. — Wście już o wielkiej nowinie... ultimatum.

— Właśnie, opowiadał Marcie.

— Jak myślisz, ojcze — pytałam trwożnie — czy przez to wojna zostanie zażegnana?

— Nie słyszałem jeszcze, aby ultimatum zażegnało kiedy wojnę. Rozsądniej zrobbiłyby co prawda, przyjmując je; oszczędziliby sobie nowej Nawarry... ach! gdyby ojciec Radecki nie umarł zeszłego roku, to chyba mimo dwiędziesięciu lat stanąłby na czele swego pułku, a ja pomaszerałabym z nim... my obaj pokazalibyśmy już, jak trzeba postępować z tą włoską hołotą. Ale widać niedość mają jeszcze, chcą drugiego naucek! No i słusznie: nasze lombardzko-weneckie królestwo przez ten piemontski szmat nieźle się zaokrągli; widzę już nasze wojska maszerujące do Turynu.

— Ależ, ojcze, mówisz jak gdyby wojna była już postanowiona, a ty z niej mocno nieczyszny. Lecz pomyśl, jeżeli Arno będzie musiał iść? — by błyszczały mi znów w oczach.

— To pójdzie; zadowolę się moją!

— Ale moja obawa, niebezpieczeństwo, na jakie..

— Coż tam niebezpieczeństwo! I z wojny ludzie wracają. Ja przecież, chwala Boga, niejedną kampanię odbyłem, bywałem ranny, a jednak żyję. Co komu przeznaczone, to go nie minie.

— Jeżeli mój pułk nie otrzyma rozkazu wymarszu — zaczął Arno.

— Ach! tak! — przerwałam mu z radością — w tem całą nadzieję.

(D. c. n.)

dowy dał smę obrotu, jakiej nikt nie spodziewał się i że dywidenda przechodzi wszelkie możliwe procenty, gdyż sięga 30%. Właściciele sklepu zadawali się procentem 10 od sta, pozostały procent rozdzielają pomiędzy konsumentów, aby dowiedzieć, że sklep spóżywo-rolniczy w Stopnicy nie jest przedsiębiorstwem, jedynie na zyski administracji i subiektów obliczonym. Od dziś wszystkie prawie towary sprzedawane są o 2%, taniej i następnie każdy z konsumentów po zaopatrzeniu się w książeczkę, w końcu roku otrzyma gotówkę znowu 2%, od sumy, jaką dał utargować w tymże czasie.

Telegraf.

„Świat“ donosi, że główny zarząd poczt i telegrafów przystąpił ma w roku przyszłym do budowy telegrafu od osady Sumskaja wzdłuż morza Białego przez Kółę do granicy norweskiej. Urządzenie tej linii dla mieszkanców Rosji północnej ma być korzystniejszą z nadsyłanych wcześniej wiadomości o cenach bieżących, fraachtach i t. p., oraz przystąpienia do poważnych przedsięwzięć przemysłowych.

Wystawy.

W dniu 19 października otwarto wystawę rolniczą w Chersonie.

Z MIASTA i OKOLICY.

(—) **Z towarzystwa cyklistów.** Onegdaj odbyło się zebranie cyklistów naszych, w celu wybrania członków zarządu. Dotychczasowy prezes towarzystwa, p. Resiger, piastujący tę godność od pierwszej chwili założenia towarzystwa, pomimo usilnych nalegań ze strony wszystkich zebranych, ustąpił ze stanowiska, powołując się na liczne obowiązki, które mu nie pozwalają nadal zajmować się interesami towarzystwa i zarządem w serdecznych słowach dziękując za okazane mu dotychczas zaufanie. Zebrani, wyrażając żal z powodu ustąpienia p. R. i podziękowawszy mu, wszyscy razem i każdy z osobna, za gorliwość i pomyślnie dla towarzystwa przewodnictwo, przystąpili do wyboru nowego prezesa. Większością głosów obrano prezesem p. Stanisława Lorenza. Na wiceprezesa powołano p. Aleksandra Wehrę; do komitetu zaś wybrano 10 członków, a mianowicie pp.: Stanisława Hertzberga, Emila Patza, Adolfa Strengę, Oswalda Kindermanna, Bronisława Frankowskiego, Hingona Emmera, Juliusza Trübeego, Teodora Schultza, Leona Kruschego i Oswalda Kretschmera. Po wyborach uchwalono, aby w przyszłym miesiącu urządzić bal i w tym celu wyznaczono komisję, składającą się z kilku członków towarzystwa.

(—) **Koncert Józefa Sliwińskiego.** bezsprzecznie jednego z pierwszych fortepianistów chwili obecnej, dał znowu niekorzystne świadectwo o muzykalności naszego miasta. Występu znakomity artysty

nie poprzedził wprawdzie trąby heroldów, głoszące o jego sławie europejskiej i zamorskiej, nawet fotografie jego z poza szyb zakładów perkusarskich, galanterijnych i jadłodajnych nie kokietowały przechodniów najwięcej uczęszczanych ulic, ale mimo młodego wieku i niedawno rozpoczętej kariery artystycznej, imię jego na tyle winno być znanem publiczności, a piękny i bogaty program koncertu na tyle powinien być ją zainteresować, aby sala koncertowa nie świeciła pustkami. To też szczerze należałoby żałować tylu pięknych utworów, tak pięknie odegranych przez Sliwińskiego wobec szczupłej garstki słuchaczy, gdyby garstka ta nie składała się z prawdziwej smietanki naszego świata muzycznego i gdyby podobny los nie spotkał już poprzednio takie gwiazdy fortepianowe, jak Essipowa, Michałowski i inne. Fakt powyższy, jak również przyjęcie, jakiego doznał od nielicznych słuchaczy, powinny p. Sliwińskiemu wynagrodzić bolesny dla występującego publicznie artysty widok pustych krzeseł.

Sam program (Beethoven, Schumann, Szopen, Liszt, Schubert i Rubinstein) zapowiadał wszechstronny talent koncertanta i prawdziwie młodzieńczy zapał dla sztuki, który dał mu odwagę brać taki ciężar na barki i siłę, aby go udźwignąć. Wykonanie przedstawiło słuchaczom mistrza, który w zimnej i pustej sali umiał ich rozgrzać i zachwycić. W rozpoczynającej koncert sonacie Beethovena znać było pewien niepokój, prawie dąs artysty na chwilowy brak uznania, manifestujący się nawet trochę zbyt przyspieszonymi tempami; śpiewając Schumanna, już tylko ułamał się, jak rozpierzchnione dziecko, gdy ujrzysz udany mars na czołe psującej go matki, a Szopenem, w interpretacji którego mało mu kto wyrówna, podziękował tym, którzy o występie jego nie zapomnieli. Kto słyszał Sliwińskiego w śród, znajdzie niewądnym się na drugim jego koncercie; kto opuścił sposobność słyszenia gry jego, może wynagrodzić to sobie w poniedziałek, na który to dzień drugi koncert naznaczono. S. Krz.

(—) **Koncert chóru pod dyrykcją pana Skalkina.** odbył się onegdaj w teatrze Victoria wobec nielicznie zebranej publiczności.

(—) **Ćwiczenia zapasowych żołnierzy** onegdaj ukończono; w dniu zaś wczorajszym wszystkich zapasowych rozpuszczono do domów.

(—) **Spalone zabudowania fabryki towarzystwa akcyjnego Juliusza Heinza** są już prawie orestaurowane i w trzeciej części zajęte; około 200 warsztatów jest tam czynnych. Pozostała część orestaurowanych zabudowań będzie zajęta za 2-3 miesiące, po nadejściu nowych warsztatów. Nocna praca w fabryce ustanie z końcem tego tygodnia.

(—) **Wiadomości osobiste.**

Sędzia śledczy 2-go rewiru miasta Łodzi,

p. Maternicki, w tych dniach powrócił z urlopu i objął swoje obowiązki.

(—) **Pociągający objaw.** W jednej z fabryk tutejszych zawiadomiono majstrów obokrajowców, aby w przeciągu trzech miesięcy opuścili swoje stanowiska. Na ich miejsca przyjęto majstrów pochodzenia tutejszego.

(—) **Wydalenie.** Właściciel jednej z mniejszych fabryk tutejszych, p. Dawid F., wymawiając się brakiem roboty, wydalil 6-in robotników, bez uprzedniego wypowiedzenia, nie wypłacając im nadto zarobków za 2 1/2 tygodnia. Pokrzywdzeni wystąpili ze skargą do sądu.

(—) **Do Brazylji.** Pewien agent namówił do emigracji ośm dziewcząt, robotnic fabrycznych, wyjechał z nimi przed kilku dniami do Brazylji.

(—) **Z sądu.** W miesiącu marcu r. b., do sędziego pokoju 3-go rewiru miasta Łodzi kupiec tutejszy, Moszek Aron Fajtlowicz, wniósł skargę na handlującego olejem rzepakowym, Janasa Russa, zamieszkałego w miejsczku Dobra, powiatu tureckiego, o oszustwo. W skardze Fajtlowicz podał, że dnia 26 lutego kupił na targu w mieście Łodzi od oskarżonego trzy beczki oleju, płaćąc mu po rs. 45 za beczkę, lecz po przywiezieniu do sklepu okazało się, że dwie beczki zamiast oleju, zawierały wodę z lodem. Wszystkie listy zapytujące, czy w powyższej transakcji nie zaszła omyłka, Russ pozostawił bez odpowiedzi i brakującą ilość oleju nie odesłał. W wyznaczonym po raz pierwszy terminie, dnia 24 lipca r. b., oskarżony zapewniał, że wszystkie trzy beczki, które sprzedał Fajtlowiczowi, zawierały olej, a dlaczego w dwu znalazłono wodę, tego wytłomaczyć nie może. Ponieważ na potwierdzenie swojego tłumaczenia R. zażądał wezwania świadków, sędzia pokoju sprawę odroczył na ubiegły wtorek. Oskarżony znowu nie przyszedł się do winy, a świadek jego, niejaki Lisak, zeznał, że Fajtlowicz kupiłszy od Russa olej, przelał takowy w swoje naczynia, a beczki zwrócił Russowi. Sędzia pokoju uważając dostatecznie dowiedzioną winę przez świadków badanych poraz pierwszy, wydał wyrok skazujący Janasa Russa na dwa miesiące aresztu za oszustwo, oraz na zapłacenie Fajtlowiczowi rs. 90 za niedostarczone dwie beczki oleju.

Tenże sędzia onegdaj rozpatrywał sprawę karną przeciwko Zysli Zamel, oskarżonej przez policję o oszustwo przy sprzedaży mięsa. Z przeprowadzonego śledztwa okazało się, że Zofia Zimowieskowska kupiła w jatce Zysli Zamel, na Starem Mieście, dwa funty mięsa, po zważeniu którego w magistracie okazał się brak 4 funtów. Ponieważ odebrany od Z. ciężarek dwufuntowy ważył tylko 1 funt i 28 funtów, sędzia pokoju uznał Zyslę Zamel winną oszustwa na wadze i skazał ją na dwa miesiące więzienia.

(—) **Sąd okręgowy** osądzi dziś następująco:

dziano nawet cienia Roberta.

Wzmaniał za to przybył do domu Maurycy Raymond. Hiszpanka z demonstacyjną radością przyjęła wizytę młodego człowieka. Dziwnym zbiegiem, przyjaźni, jaką Cara okazywała młodemu człowiekowi, nie gniewała jej. Instynktem psa przywzajemnego przeczuwała, że nie z tej strony grozi jej niebezpieczeństwo.

Nie miała nie przeciw czystemu odwiedzinom Maurycego, zażyłości, jaka łączyla dwoje młodych ludzi, długim ich rozmowom i spacerom w cieniowych alejach parku. Pewnie mówili o szlachetnych rzeczach, o poezji, o sztuce? Czyż mogła przypuścić, że tręścią ich rozmów były kwestye prawnicze?

— Przedewszystkiem ani słowa oju pańskim! — prosiła zawsze, żegnając się z nim młoda dziewczyna.

I on, nie rozumiejąc celu jej, bo nie wyznała mu swej tajemnicy, milczał, dręczony wszakże niejasną obawą jakąś.

Czasami Catalina wychodziła naprzeciw nich i spotykała się z „Skalą”, skąd Cara przypatrywała się rozmarzona srebrzystej wstęde, jaką pozostawiała na rzecze statki, powleając różowemi żagłami, podobnemi do płynących w oddali skrzydeł.

Hiszpanka zasypiała wkrótce, ufną, zostawiając młodych ludzi znowu samych.

Pewnego dnia zeszła na wybrzeże, gdzie rybak Gallo, zawsze w towarzystwie młodego Gwidona, siedział w łódce i zarzucał wędkę na wodę. Ujrzawszy młodą dziewczynę, skłonił się jej, nie przerywając wszakże swojej roboty.

— Dzień dobry państwu. Nie ma panienka ochoty z nami pojechać?

— Nie, dziękuję — odparła młoda dziewczyna, przesyłając przyjacielskie pozdrowienie. Poczem dodała:

— Jakże się wasz brat miewa?

— Zawsze prawie jednako. Czasami szaleje, że nie można sobie z nim dać rady, a czasami znowu słowa od niego wydobyć nie można. Idę zaraz do nich; siedzi tam na końcu ogrodu nad rowem z moją matką.

— Niesłusznie robicie, powierzając mu

jące sprawy: 1) przeciwko Szlamie Frydmanowi oskarżonemu o wykroczenie przewidziane w § 1642 kod. kar., 2) Józefowi Stasiakowi o wykroczenie przewidziane w § 1409 kod. kar., 3) Józefowi Brajer o wykroczenie przewidziane w §§ 124 i 1401 kod. kar., 4) Maryannie Paprockiej o wykroczenie przewidziane w § 1460 kod. kar., 5) Antoniemu Byna o wykroczenie przewidziane w § 285 kod. kar. i 6) Abramowi Sitmanowiczowi o wykroczenie przewidziane § 1655 kod. kar.

Dzień dzisiejszy jest ostatnim terminem do sądenia spraw tutejszych przez oddział sądu okręgowego piotrkowskiego w Łodzi w bieżącym kwartale. Jutro sąd wyjeżdża do Piotrkowa.

(—) **Kradzieże.** Szpony złodziei tutejszych nie zatrzymują się nawet przed murami instytucji dobroczynnej, dającej opiekę dzieciom ubogich rodziców. W nocy, z srody na czwartek, złodziej wszedł przez okno do lokalu ochronki katolickiej przy ulicy Widzewskiej, a nie znalazłszy innych przedmiotów wartościowych, wybrał z szafy koszyki z robotkami; robotki wyrzucił na ziemię, a koszyczki skradł.

Wczoraj, na ulicy Wólczańskiej, kupującą gęsi Biesiadeckiej rzeźmieszek skradł z kieszeni woreczek, zawierający rubli 4 i zniknął w tłumie.

W nocy, przed kilku dniami, z szafki, przybitej do muru domu p. Łuby przy Nowym Kynku, a zawierającej wystawę zakładu szlarskiego p. W., skradziono cenniejsze przedmioty.

(—) **Dziś w teatrze Victoria** dana będzie tragedia Szyllera, p. t. „Zbojcy.“ Ceny niższe.

KRONIKA.

— Egzaminy na nauczycieli i nauczycielki odbywać się będą w pierwszej połowie grudnia, przed 13-ym. Podania z dołączeniem metryki, świadectwa pochodzenia, szkolnego, moralnego prowadzenia i krótkiego opisu życia swego, należy składać w Warszawie na imię kuratora okręgu nankowskiego, a na prowincyi na imię dyrektorów gimnazjów i inspektorów progimnazjów. W tych ostatnich składka można egzaminy tylko na stopień nauczycieli i nauczycielek początkowych.

— W sprawie emigracji do Brazylji wszystkie zarządy brygad strazy pogranicznej otrzymały drogą telegraficzną polecenie wzmocnienia dozoru nadgranicznego, aby przejście było dopuszczane tylko przez rogatki, pozatem zaś bezwzględnie niemożliwe. Prócz tego na pewien czas ma być wstrzymane wydawanie t. zw. „półpasków“ w gminach pogranicznych. Schwytani przodownicy partji wraz z emigrantami będą odsyłani do zarządów powiatowych, gdzie, po oddzieleniu emigrantów, przewodnicy osadzeni będą w więzieniach śledczych do dyspozycji sędziów śledczych, swoją córkę.

— O, teraz nie obawiam się, bo jest pogodny; zarzucę tylko ostatni raz sieć, żeby zrobić przyjemność panu Gwidonowi i jadę po małą.

Oboje z Maurycem poszli powoli za łódką wzdłuż wybrzeża. Maurycy schylał się od czasu do czasu, zrywając kwiaty i wręczając je młodej dziewczynie. Czasami rzeka znikła, aby znowu zajaśnieć niby wstęga lazrowa wśród buków i sosen. W ten sposób doszli właśnie do rowu, graniczącego z parkiem Kervalho. Przed nimi wznosiły się szare, spiczaste skały. U stóp leżał jak złoto, wązki pokład żółtego piasku. Woda, głęboka bardzo w tem miejscu, wrowała nieustannie.

— To szatańskie miejsce — rzekł Maurycy.

Wyraz ten wypowiedziany przy parku Kervalho, zaniepokil młodą dziewczynę.

— Zaszliśmy daleko — szepnęła — czemu oni nie przypływały?

Łódka przypływała wszakże. Właśnie mieli ku niej iść, gdy się nagle oboje zatrzymali. Coś, jak gdyby jęk żalostny, dochodziło ich od stóp skały.

— Czy pan nic nie słyszy? To jakieś krzyki rozpaczne — rzekła Cara.

Jednocześnie obojgu przyszła na myśl mała Noémie Gallo, powierzona pieczy waryaty; że ściśniętem sercem pobiegłi krętą ścieżką. Na wybrzeżu ujrżeli starego Gallo w niebieskiej bluzie i słomkowym kapeluszu, leżącego na słońcu i pogrążonego we śnie głębokim; cokolwiek dalej mała Noémie wyciągała z wody do góry ramiona, a rozdzierające krzyki dziecka, tłumity już fale nadchodzącego przypływu.

Cara rzuciła rozpaczliwe spojrzenie na towarzysza. Stał nieruchomy, śmiertelnie blady, jakby skamieniały. Każda stracona minuta była śmiercią niechybną dla dziecka. Młoda dziewczyna, zrzuciwszy okrywkę, stanowiąc, błada, postąpiła krok naprzód. W tej chwili jeden okrzyk wydarł się jednocześnie z kilku piersi. Mężczyzna, jakiś, z wysokości skał, w mgnieniu oka, zeskoczył i chwytając pannę de Croixvail-

24)

Hrabia Wodziński.

CARITAS.

Przekład z francuskiego.

(Dalszy ciąg — patrz Nr. 239).

— Gniewać się na panię, ależ wielkie bogi, trzeba by chyba być dziższym od wampira, aby pani nie uwielbiał! Ale zabiliły mnie niezawodnie, a przytem nie na to całe życie ucziwie pracowałem, żeby teraz maczać ręce w takiej sprawie.

Po zamianie serdecznego uścisku dłoni, przesił do żony notariusza, która leżała na szeslongu, błada i wychudła. Natychmiast naturalnie zaczęto mówić o Maurycem. Była to jej jedyna radość. Przez miłość dla niego, zdecydowała się na rozstanie i na ten niebezpieczny Paryż. Oicha tęsknota pogarszała jeszcze ten stan chorobliwy. Przy każdej okazji wracała do ulubionego zdania:

— I powiedzieć, że dlatego się wychowuję dziecko. Wszyscy go widzą, żyją z nim, znają lepiej jego upodobania, słabości, myśli, niż matka, własna matka!

Wzносиła do nieba przeczyste ręce.

Pan Raymond uspakajał ją.

— No, no, moja stara, bądźże rozumna. Do licha, toć chłopca nie można zawsze jak dziewczynę chować pod spódnica, a zresztą wszak zobaczysz go niezadługo; maj się zbliża, a przecież zawsze spędza z nami kilka dni w tym miesiącu.

Wtem też oczekiwanu chora żyła. Z tą myślą tylko, z którą usypiała i budziła się, życie wydało jej się możebnem. Rysy jej zajaśniały radością.

— Tak, prawda! — odparła — Nie skarzę się, jestem bardzo szczęśliwa.

Powracając do Kerisper, panna Croixvaillant z rozrządzeniem słuchała opowiadania Cataliny o bajecznie tanio i dobrze zrobionych zakupach. Pomimo, iż ten pierwszy krok się jej nie udał, nie wyrze-

kła się swego projektu. Osiemnaście lat przecież skończy niezadługo, więc najrozumniej będzie jeszcze czekać. Między innymi powiedziała sobie, że Maurycy, przyjaciel jej z lat dziecińczych, będzie jej dopomagał; powie jej jak ma wypowiedzieć swoją wolę, jak zwołać zebrane rady. Woli wprawdzie poezję, niż prawo, ale przecież zna się dobrze na niem. Wiedziała o wpływie, jaki miała nad nim i wiedziała, że może liczyć na jego dyskrecję.

Głos Cataliny wyrwał ją z marzeń.

— Ty znowa coś knujesz; nie masz do mnie zaufania. O czem ty myślisz?

— Dowiesz się niedługo.

Zajęczały do domu.

Na drodze ku nim pędził Guy, z twarzą rozgorączkowaną.

— Wiesz, przyjeżdżają — krzyknął jej z daleka.

— Kto?

— Papa i mama. O uspokój się, semoro

— zwrócił się do hiszpanki — ani dziś, ani jutro, za dwa tygodnie dopiero.

— Pisali do ciebie? — spytała młoda dziewczyna.

— Nie, powiedziano mi.

— Kto?

— Robert.

— On tu przyszedł, ten szatan z piekła! — krzyknęła hiszpanka oburzona.

— Co wam się stało! Wielkie nieszczęście, że przyszedł. Uspokójcie się. Spotkalem go na drodze. Przyjechał wczoraj; ma się doskonale i polecił mi złożyć wam najpiękniejsze ukłony.

— Catalina ma słusznosc — odparła Cara. Pan de Kervalho nie ma żadnego powodu oddawania nam wizyt.

Hiszpanka uśmiechnęła się szatańsko.

— Niechaj przyjdzie! Uzbójcie wszystkich, każę pilnować wejścia; wieczorem psiankę rozpuszczę... bo on do wszystkiego jest zdolny... Niechaj przyjdzie i owszem... Czekam go!

XII.

Przewidywania Cataliny nie sprawdziły się. Kilka dni upłynęło, a nigdzie nie wi-

